

บันทึกข้อความ

รตส.รฟพร
รับที่ ๓๓๒๐
วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๑๓.๓๔ น.

สำนักบริหารกลาง
เลขรับ ๘๖๙๕
วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๐๘.๕๙ น.

ส่วนราชการ กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักบริหารกลาง โทร. ๐ ๒๐๑๖ ๘๘๘๘ ต่อ ๔๒๐๙

ที่ กษ ๐๔๐๑.๒/ ๓๔๐๓

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สาระสำคัญของผลงานทางเว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
เลขรับ ๖๖๘๑
วันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๑๕.๕๗ น.

๑. เรื่องเดิม

ตามประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ เรื่อง รายชื่อผู้ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ (กรณีการเลื่อน) นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

ผู้ผ่านการประเมินบุคคลฯ ตามประกาศข้างต้น รายนางสาวอณัญญา ขาวเวียง ซึ่งเป็นผู้ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ (นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ) ตำแหน่งเลขที่ ๑๘๖ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้จัดทำเอกสารประกอบการประเมินบุคคลและผลงานฯ โดยขออนุญาตเผยแพร่สาระสำคัญของผลงาน ทางเว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่

๑) การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS) กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด

๒) การวางระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ไปสู่การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart&M) กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรออมทรัพย์ตำราวจังหวัดสมุทรสงคราม จำกัด

รายละเอียดตามเอกสารแนบ

๓. กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๐๐๖/ว ๑๔ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

๓.๒ หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๐๐๖/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

๓.๓ ประกาศ อ.ก.พ.กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ในสังกัดกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๔. ข้อพิจารณา...

๔. ข้อพิจารณา

กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคลพิจารณาแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางในการปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและลงโทษผู้แจ้งข้อมูลเท็จเกี่ยวกับคุณสมบัติและผลงานของบุคคลในการ ขอรับการประเมินที่สำนักงาน ก.พ. และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด จึงเห็นควรอนุญาตการเผยแพร่ สารสำคัญของผลงาน จำนวน ๒ เรื่อง ของนางสาวอณิศา ขาวเวียง ทางเว็บไซต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๕. ข้อเสนอแนะ -

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวมะลิวัลย์ ขอฟิ่งลาภ)

ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล

๑๔ ธ.ค. ๒๕๖๖

(นางรพีพร กลั่นเนียม)

รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

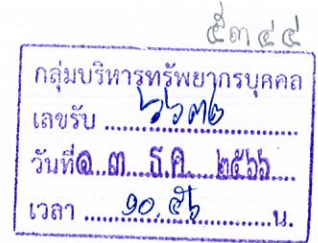
๑๔ ธ.ค. ๒๕๖๖

(นางสาวนิตา เอี้ยงกฤษ)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โทร. ๐ ๒๐๑๖ ๘๘๘๘ ต่อ ๔๓๑๔

ที่ กษ ๐๔๐๓(ข๑)/๙ วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สาระสำคัญของผลงานทางเว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามหนังสือสำนักบริหารกลาง ที่ กษ ๐๔๐๑/ว ๙๑๗ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การประเมินบุคคลและผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญ แจ้งให้ข้าพเจ้าจัดทำเอกสารประกอบการประเมินบุคคลและผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ (นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ) ตำแหน่งเลขที่ ๑๘๖ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานอย่างน้อย ๑ ชิ้นพร้อมทั้งแสดงเอกสารหลักฐานการเผยแพร่ประกอบ นั้น

ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตเผยแพร่สาระสำคัญของผลงาน ๒ เรื่อง ทางเว็บไซต์กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

เรื่องที่ ๑ การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS) กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด

เรื่องที่ ๒ การวางระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ไปสู่การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart&M) กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม จำกัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวอณัญญา ชาวเวียง)

นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์

(นางสาวกนกพรณ ชำนาญกิจ)

ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
(Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS)
กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด
โดย อณัศญา ขาวเวียง

ปัจจุบันการบริหารงานของสหกรณ์ได้มีการนำระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผลด้านการเงินและการบัญชี รวมถึงให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ ทำให้สภาพแวดล้อมการตรวจสอบบัญชีมีความซับซ้อน ผู้สอบบัญชีจึงต้องให้ความสำคัญในการประเมินความเสี่ยง และออกแบบวิธีการตรวจสอบให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การตรวจสอบ โดยสามารถประเมินความเสี่ยงได้อย่างครอบคลุม และออกแบบวิธีการตรวจสอบที่สามารถตอบสนองความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชีให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมถึงการใช้เทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer - Assisted Audit Tools and Techniques : CAATs) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีเครื่องมือซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับช่วยตรวจสอบมีชื่อเรียกว่า Audit Command Language (ACL) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้สนับสนุนเทคนิคการตรวจสอบต่างๆ สามารถตรวจสอบได้ในเชิงลึก ด้วยความสามารถในการดึงข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์หาความผิดปกติของข้อมูล วิเคราะห์เปรียบเทียบ ทดสอบการคำนวณ และจำแนกข้อมูล รวมทั้งการสุ่มตัวอย่าง และการจัดเตรียมข้อมูล เพื่อใช้ในการยืนยันยอด ซึ่งสามารถใช้สำหรับการประเมินความเสี่ยงและวางแผนในการตรวจสอบ และช่วยปฏิบัติงานในกระบวนการตรวจสอบ ทำให้การตรวจสอบครอบคลุมมากขึ้น และลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้หลักฐานที่เพียงพอเหมาะสมในการสรุปผลงานสอบบัญชีเพื่อพิจารณาแสดงความเห็นต่องบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี รวมทั้ง ศึกษากฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563

เนื้อหาในผลงานนี้ประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบที่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การตรวจสอบ และสภาพแวดล้อมในการตรวจสอบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผสมกับการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เพียงพอและเหมาะสมในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน และเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

โดยสรุปผลการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการงานในแต่ละขั้นตอนได้แก่ การวางแผนการตรวจสอบ การศึกษาทำความเข้าใจการดำเนินงานของสหกรณ์ เริ่มตั้งแต่ การวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุน สแกนธุรกรรมเชิงลึก เพื่อประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชี โดยให้ความสำคัญกับจุดอ่อนทั้งการควบคุมภายในทั่วไปและการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ และสรุปผลการประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชีเพื่อวางแผนการตรวจสอบบัญชี การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม และจัดทำแนวการตรวจสอบบัญชี ให้สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยง โดยการใช้เทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย ซึ่งในขั้นตอนนี้จะได้แนวทางในการประเมินความเสี่ยง จัดทำแผนการตรวจสอบบัญชี และการออกแบบวิธีการตรวจสอบสำหรับสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

การปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในกระบวนการวางแผน มาใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี ตามวิธีการตรวจสอบที่ออกแบบไว้ในแนวการตรวจสอบเพื่อให้สามารถ

บรรล่วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ โดยจำเป็นต้องจัดทำคำสั่ง (Script) ในการตรวจสอบเพิ่มเติม รวมทั้งรวบรวมคำสั่งเครือข่ายผู้พัฒนาเพิ่มเติมซึ่งนำมาแบ่งปัน และคำสั่งสำเร็จรูปที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาขึ้นโดยนำมาปรับปรุงเพิ่มเติม สำหรับในทุกขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ในการปฏิบัติงานจริงได้ถูกบันทึกผ่านระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Working Paper : EWP) สำหรับผลงานเล่มนี้ได้นำมาสรุปในรูปแบบเอกสารและตารางเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนในภาคผนวก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบที่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การตรวจสอบ และสภาพแวดล้อมในการตรวจสอบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผนวกกับการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เพียงพอและเหมาะสมในการแสดงความเห็นต่อการเงิน และเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี สำหรับการรายงานผลการตรวจสอบ ได้ดำเนินการวิเคราะห์จากผลการปฏิบัติงานตรวจสอบนำมาจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ โดยได้นำมาจัดทำรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี และรายงานผลการตรวจสอบบัญชี ประกอบด้วย รายงานผลการตรวจสอบด้านการเงินและการบัญชี จุดอ่อนในการควบคุมภายใน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขทั้งในส่วนด้านการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชี และจุดอ่อนในการควบคุมภายในทั้งการควบคุมภายในทั่วไป และการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ เพื่อให้สหกรณ์สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาเรื่อง การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS) ได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน คู่มือ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบบัญชี และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจในแต่ละด้านของสหกรณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักแนวคิดการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology For Management) เป็นการบริหารจัดการองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขาย การให้บริการ และการบริหารจัดการ ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการดำเนินธุรกิจ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ กระบวนการตัดสินใจ การสื่อสาร และประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กร

การควบคุมภายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Internal control of information Technology : ITC) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้มั่นใจได้ถึงการรักษาความลับ ความสมบูรณ์ และความพร้อมใช้งานของระบบข้อมูลและข้อมูลขององค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความเสี่ยง ป้องกันการเข้าถึงโดยไม่ได้รับอนุญาต และปกป้องทรัพย์สิน ประกอบด้วยการควบคุมทั่วไป (General Control) และการควบคุมเฉพาะระบบงาน (Application Control)

1) การควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (General control of IT) คือ การจัดการและการดูแลระบบสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร ซึ่งทำให้เชื่อมั่นในความน่าเชื่อถือ ความสมบูรณ์ และความปลอดภัยของระบบสารสนเทศและข้อมูล โดยประเด็นสำคัญในการควบคุม ได้แก่ การควบคุมการเข้าถึง การจัดการการเปลี่ยนแปลง การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาและบำรุงรักษาระบบ ความปลอดภัยของข้อมูล การสำรองข้อมูลและการกู้คืน ความปลอดภัยทางกายภาพ การปฏิบัติตามกฎระเบียบและการตรวจสอบ และการประเมินการปฏิบัติตามข้อกำหนด

2) การควบคุมเฉพาะระบบงาน (Application Control) เป็นกระบวนการควบคุมภายในที่รวมอยู่ในโปรแกรมเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบงานด้วยการบันทึกประมวลผล และจัดทำรายงานได้อย่างครบถ้วน และถูกต้อง ด้วยการควบคุมการประมวลผลธุรกรรมและข้อมูล เพื่อป้องกันข้อผิดพลาด การตรวจจับความผิดปกติ โดยประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. การควบคุมการนำเข้า (Input Control) คือ การตรวจสอบข้อมูลด้วยโปรแกรมเพื่อป้องกันการนำเข้าข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง 2. การควบคุมการประมวลผล เป็นการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการประมวลผลได้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และ 3 การควบคุมผลลัพธ์และรายงาน (Output Control) เป็นการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ความมั่นใจว่าแฟ้มข้อมูลผลลัพธ์หรือรายงานที่ได้รับจากระบบงานนั้นมีความถูกต้อง จำกัดการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือนำข้อมูลที่ได้รับจากระบบออกมาโดยผู้ได้รับอนุมัติเท่านั้น และมีการส่งผลลัพธ์ข้อมูลและรายงานไปยังบุคคลซึ่งได้รับอนุมัติอย่างทันเวลา

หลักแนวคิดการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Auditing) เป็นกระบวนการสำคัญเพื่อให้มั่นใจถึงความสอดคล้องของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับเป้าหมายขององค์กร มาตรฐานอุตสาหกรรม และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด แนวคิดและหลักการสำคัญในการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพิจารณาด้านการกำกับดูแลและการจัดการ การบริหารความเสี่ยง ความปลอดภัยของข้อมูล การปฏิบัติตามกฎระเบียบ

หลักแนวคิดการประเมินความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk Assessment) เป็นกระบวนการในการระบุ การวิเคราะห์ และการประเมินความเสี่ยงที่เป็นไปได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบ และข้อมูลขององค์กร จุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจผลกระทบของความเสี่ยงต่อเทคโนโลยีที่องค์กรนำมาใช้ เพื่อการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการกำกับดูแลและการบริหารจัดการในระดับองค์กร

จากแนวคิดเทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Assisted Audit Techniques : CAATs)

เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งทางด้านการเงินและการบัญชี รวมถึงการให้บริการแก่ลูกค้าหรือสมาชิกในองค์กร ทำให้กระบวนการเหล่านั้นมีความซับซ้อนส่งผลถึงกระบวนการตรวจสอบ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการนำเทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer Assisted Audit Techniques : CAATs) มาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยเทคนิคดังกล่าวเป็นกระบวนการที่นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเครื่องมือมาใช้เพื่อประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดีขึ้นในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่ง CAATs ช่วยให้ผู้ตรวจสอบสามารถดำเนินการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ

สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ภาคเกษตร)

กระบวนการทำงานและรูปแบบรายงานของโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ภาคเกษตร) ประกอบด้วย ระบบสมาชิกและหุ้นและเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า จะมีการเชื่อมโยงข้อมูลสมาชิกเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลหลักในการบันทึกการทำรายการของสมาชิก และในแต่ละระบบงานยังได้มีการเชื่อมโยงกับระบบบัญชีแยกประเภทเพื่อทำการบันทึกบัญชีโดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้ใช้งานในแต่ละ

ระบบงานจำเป็นจะต้องนำข้อมูลรายการเคลื่อนไหวที่ต้องบันทึกรายการบัญชี มาบันทึกเข้าระบบบัญชีแยกประเภท โดยใช้ยอดสรุปรายการเคลื่อนไหวในแต่ละวันจากรายงานสรุปซึ่งใช้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี สำหรับการทำงานของแต่ละระบบงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการงานของสหกรณ์ในแต่ละด้าน โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรในแต่ละระบบงานย่อย และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการทำงานและการใช้ข้อมูลของแต่ละระบบโดยสรุปดังนี้

1) ระบบสมาชิกและหุ้นและระบบเงินให้กู้ เป็นระบบที่ช่วยในการบริหารจัดการเกี่ยวกับข้อมูลสมาชิก โดยเริ่มตั้งแต่การสมัครเข้าเป็นสมาชิก การอนุมัติ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม การซื้อหุ้น จนกระทั่งลาออกจากการเป็นสมาชิก โดยระบบช่วยจัดการประวัติสมาชิก และการถือหุ้นของสมาชิก โดยระบบจะบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนหุ้นที่สมาชิกเป็นเจ้าของ และมูลค่าของหุ้น รวมถึงสามารถคำนวณเงินปันผลเพื่อจ่ายให้แก่สมาชิก ระบบจะมีการควบคุมโดยการตรวจสอบจำนวนหุ้นคงเหลือ เงินให้กู้คงเหลือ และติดการระงับการค้าประกัน ซึ่งหากสมาชิกไม่ติดการระงับใดๆ ก็สามารถลาออกและถอนคืนหุ้นได้ตามมูลค่าคงเหลือ

2) ระบบเงินให้กู้ เป็นระบบที่ช่วยในการบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการที่สมาชิกยื่นคำขอกู้ยืมเงิน อนุมัติวงเงินกู้ และการจ่ายเงินกู้ให้แก่สมาชิก ซึ่งระบบสามารถควบคุมวงเงินสูงสุดของการกู้ การคำนวณ โดยระบบสามารถช่วยในการคำนวณดอกเบี้ย และค่าปรับ รวมทั้งช่วยในการบริหารจัดการรับชำระหนี้ โดยจะมีการควบคุมในการรับจ่ายให้เป็นไปตามลำดับตามที่ระเบียบกำหนด รวมทั้งมีรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้เพื่อสนับสนุนการติดตามเร่งรัดชำระหนี้ โดยจะแสดงรายงานหนี้ผิดนัดชำระเพื่อให้สหกรณ์นำไปใช้ในการบริหารจัดการหนี้ แต่รายงานยังมิได้มีการปรับปรุงการจำแนกอายุให้เป็นไปตามที่ระเบียบนายทะเบียนกำหนด

3) ระบบเงินรับฝาก เป็นระบบงานที่ใช้ในการบริหารจัดการเงินรับฝากจากสมาชิก โดยเริ่มตั้งแต่การเปิดบัญชี การฝาก-ถอน การคำนวณดอกเบี้ยจ่าย และการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการถอนเงินรับฝากกรณีเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์พิเศษ รวมทั้งการเรียกเก็บค่ารักษาบัญชี ซึ่งระบบสามารถควบคุมจำนวนขั้นต่ำในการเปิดบัญชี ยอดเงินรับฝากคงเหลือขั้นต่ำในการคำนวณดอกเบี้ยจ่ายให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด

4) ระบบสินค้า เป็นระบบที่ใช้ในการบริหารจัดการการขายสินค้าหน้าร้าน และการซื้อสินค้า รวมทั้งบริหารจัดการสินค้าคงคลัง การจัดทำใบกำกับสินค้า/ใบส่งของ หรือใบกำกับภาษี การรับคืน-การส่งคืน การลดหนี้/เพิ่มหนี้ รายงานภาษีซื้อ-ขาย ซึ่งสามารถช่วยให้สหกรณ์สามารถบริหารจัดการในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิต รวมถึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจให้บริการ เพื่อให้การบริหารจัดการรายได้และต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถใช้จ่ายงานต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการสินค้าคงคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ระบบบัญชีแยกประเภท เป็นระบบที่ช่วยในการบริหารด้านการบัญชี โดยเริ่มตั้งแต่การบันทึกบัญชีในสมุดรายการขั้นต้น ผ่านรายการไปยังสมุดบัญชีแยกประเภท จัดทำงบทดลองและงบการเงิน ซึ่งสหกรณ์สามารถเรียกดูงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนได้ทันทีหลังจากบันทึกบัญชี ซึ่งทำให้สหกรณ์สามารถเรียกใช้ข้อมูลงบการเงินได้เมื่อต้องการ นอกจากนี้ระบบสามารถแสดงรายงานอัตราส่วนทางการเงิน รวมถึงรายงานการเตือนภัยทางการเงินได้อีกด้วย ทั้งนี้ สหกรณ์จะต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลรายงานเพื่อการบริหารกับระบบงานย่อยที่เกี่ยวข้องทุกระบบงาน

2. กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

2.1 วางแผนงานสอบบัญชี (Audit Planning)

การวางแผนสอบบัญชีประกอบด้วย 3 กระบวนการหลักได้แก่ 1) ประเมินความเสี่ยง โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจรายละเอียดของสหกรณ์อย่างละเอียด รวมถึงปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายองค์กรและปัจจัยทางเศรษฐกิจ รวมถึงการทำความเข้าใจในระบบบัญชี การควบคุมภายใน และกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อระบุปัจจัยเสี่ยงและระดับความเสี่ยง 2) จัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม ซึ่งปัจจัยเสี่ยงและระดับความเสี่ยงมากำหนดขอบเขตงาน และการกำหนดระยะเวลา วิธีการตรวจสอบโดยรวม และระดับความมีสาระสำคัญ และ 3) การจัดทำแนวการตรวจสอบ เป็นการนำแผนโดยรวมมา กำหนดวิธีการตรวจสอบโดยละเอียดในแต่ละปัจจัยเสี่ยงโดยการออกแบบวิธีการที่สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยง และวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ

1) การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี

ประกอบด้วย การประเมินสภาพแวดล้อมของสหกรณ์ โดยทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ และทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของสหกรณ์ และวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุน รวมทั้งการสแกนธุรกรรมเชิงลึก เพื่อนำไประบุปัจจัยเสี่ยง และสรุประดับความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย ผลสรุปการประเมินความเสี่ยง ซึ่งจากการศึกษาทำความเข้าใจปรากฏดังนี้

1.1) ผลการศึกษาสภาพแวดล้อม และทำความเข้าใจระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ พบว่า การบริหารงานของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ มีการกำหนดแนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน การตัดสินใจ และการให้บริการสมาชิก มีการกำหนดลงโทษสำหรับการกระทำที่ไม่ถูกต้อง แผนพัฒนาธุรกิจ มีการกำหนดค่าตอบแทน กำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานการประชุม มีการแบ่งแยกหน้าที่ และติดตามและแก้ไขข้อบกพร่อง แต่ในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศ การสอบทานงานระหว่างกันและการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และไม่มีการใช้ระบบสารสนเทศในการติดตามผลการปฏิบัติงาน

1.2) ผลการวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์

1.3) ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการทำธุรกรรมเชิงลึกของสหกรณ์

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนข้างต้น นำไปพิจารณาสแกนธุรกรรมเชิงลึกหรือประเด็นที่จะสามารถนำไประบุปัจจัยเสี่ยงโดยแยกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ รายการที่มีมูลค่าสูง ประกอบด้วย (1) ลูกหนี้เงินให้กู้ยืม อาจเกิดความเสี่ยงในเรื่องของความร่วมมืออยู่จริงของลูกหนี้และความถูกต้องในการแสดงรายการ (2) เงินสดและเงินฝากธนาคาร อาจเกิดความเสี่ยงในเรื่องของความร่วมมืออยู่จริง และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษา (3) เงินรับฝาก อาจเกิดความเสี่ยงในเรื่องความร่วมมืออยู่จริง และการปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่ (4) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ อาจเกิดความเสี่ยงในเรื่องมูลค่าของที่ดิน ใช้ราคาใดในการคำนวณมูลค่า และวิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาอาคาร และอุปกรณ์ และ (5) ทุนเรือนหุ้นอาจเกิดความเสี่ยงในประเด็นเรื่องความร่วมมืออยู่จริง สำหรับรายการที่เป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ สินค้าคงเหลือ พิจารณาประเด็นความเสี่ยงในเรื่องความร่วมมืออยู่จริงของสินค้าคงเหลือ การแสดงมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ

1.5) สหกรณ์ได้มีการรับ-จ่ายเงินผ่านระบบ banking corporate แต่ยังไม่ได้มีการกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้ และการกำหนดวิธีการสอบทานรายการแต่ละวันในการทำรายการ ซึ่งเป็นสถานการณ์ความเสี่ยง (1) การจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบ (2) การบันทึกรับ-จ่ายเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน (3) ยอดคงเหลือเงินสดและเงินฝากธนาคารไม่ถูกต้องตรงตามบัญชี

1.6) ผลการสแกนธุรกรรมเชิงลึกรายธุรกิจ เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนของการควบคุมภายในและระบุปัจจัยเสี่ยงที่พบจากการไม่ปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ โดยได้จากขั้นตอนการทำความเข้าใจในแต่ละกระบวนการทำงานของสหกรณ์ โดยพบข้อที่ต้องนำมาพิจารณาในการนำมาระบุปัจจัยเสี่ยง และระดับความเสี่ยงในแต่ละธุรกิจ

1.7) ผลการประเมินมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์ที่โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล โดยเป็นการประเมินการควบคุมภายในทั้งในส่วนของการควบคุมภายในทั่วไป และการควบคุมภายในเฉพาะระบบงาน โดยการสอบทานระเบียบ สอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังเกตการณ์

(1) สหกรณ์ได้กำหนดระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจน แต่ไม่มีการสื่อสาร และฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนัก รวมถึงไม่มีการติดตามและประเมินผล

(2) สหกรณ์จัดวางคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานไว้เฉพาะส่วนการปฏิบัติงานในสำนักงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และจัดให้มีเครื่องปรับอากาศเพื่อให้อุณหภูมิมีความเหมาะสมกับคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และมีอุปกรณ์ดับเพลิงเพื่อป้องกันความเสียหายจากอัคคีภัย รวมทั้งมีอุปกรณ์สำรองไฟเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลหรือการทำงานหยุดชะงัก

(3) สหกรณ์จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าวได้ โดยกำหนดให้ผู้ใช้งานแต่ละคนมีการกำหนดรหัสผ่านสำหรับการเข้าถึงระบบข้อมูลของสหกรณ์และเก็บเป็นความลับ แต่ไม่มีการเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ รวมทั้งมีการติดตั้ง Firewall และระบบป้องกันไวรัส เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลจากผู้ไม่ประสงค์ดี

(4) สหกรณ์มีการจัดเก็บและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงานสำหรับระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ได้แก่ โครงสร้างฐานข้อมูล และคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ใช้งานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นเวอร์ชันล่าสุด

(5) สหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งสามารถดึงข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่สามารถอ่านและเข้าใจได้ และมีการบันทึกเหตุการณ์หรือ Log สำหรับการเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ แต่มีการควบคุมการเข้าถึงฐานข้อมูลไม่ครบทุกระบบงาน

(6) สหกรณ์กำหนดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ทุกวัน จำนวน 3 ชุด โดยจัดเก็บในตู้นิรภัย 1 ชุด ในโปรแกรม 1 ชุด และสำรองใน external Hard disk 1 ชุด สำหรับเก็บนอกสำนักงานโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีการตั้งชื่อเพื่อเป็นฉลากของไฟล์ข้อมูล รวมทั้งมิได้

กำหนดให้สิทธิเรียกคืนแก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ กรณีเรียกคืนต้องร้องขอจากผู้ให้บริการโปรแกรมของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยที่มิได้มีการจัดทำทะเบียนคุมการเรียกคืน และการอนุมัติ อีกทั้งสหกรณ์มิได้มีการจัดทำแผนฉุกเฉินสำหรับกรณีมีเหตุภัยพิบัติต่างๆ เพื่อป้องกันการให้บริการหยุดชะงัก

(7) สหกรณ์มิได้จัดให้มีการตรวจประเมินการควบคุมภายในระบบสารสนเทศซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้ มีเพียงผู้สอบบัญชีสหกรณ์ซึ่งจะเข้าตรวจประเมิน check list เมื่อเข้าตรวจสอบบัญชีเท่านั้น

(8) สหกรณ์ได้มีการตั้งค่าข้อมูลหลักของแต่ละระบบงานให้สอดคล้องกับระเบียบสหกรณ์กำหนดในแต่ละด้าน รวมถึงมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการใช้งานระบบบัญชีโดยกำหนดสิทธิการใช้ตรงตามหน้าที่ที่ได้รับการมอบหมาย

6) สรุปผลการประเมินความเสี่ยง

ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ที่มีความเสี่ยงสูง / ปานกลาง

ด้านทุนเรือนหุ้น

- (1) การอนุมัติเข้าเป็นสมาชิกไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด
- (2) รายการค่าธรรมเนียมแรกเข้า และทุนเรือนหุ้นไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (3) สมาชิกลาออกไม่เป็นไปตามระเบียบ
- (4) ข้อมูลสมาชิกประวัติและที่อยู่ของสมาชิกไม่เป็นปัจจุบัน
- (6) รายการเคลื่อนไหวทุนเรือนหุ้นไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (7) รายการทุนเรือนหุ้นคงเหลือไม่ถูกต้อง ครบถ้วน

ด้านเงินรับฝาก

- (1) การรับฝากเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- (2) รายการเคลื่อนไหวเงินรับฝากไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (3) ยอดคงเหลือเจ้าหนี้เงินรับฝากแสดงไม่ถูกต้อง ครบถ้วน

ด้านธุรกิจสินเชื่อ เงินให้กู้ยืม

- (1) เอกสารประกอบการขอกู้ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์
- (2) การอนุมัติเงินกู้ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด
- (3) สัญญาเงินกู้ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน และไม่สมบูรณ์
- (4) การค้ำประกันไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด
- (5) ยอดคงเหลือของลูกค้าหนี้เงินให้กู้ ดอกเบี้ยค้าง และค่าปรับค้างแสดงมูลค่าไม่ถูกต้อง
- (5) การคำนวณดอกเบี้ย และค่าปรับไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (7) รายการเคลื่อนไหวของเงินให้กู้ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (8) การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไม่ถูกต้อง

ด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สินค้าคงเหลือ ลูกหนี้การค้า เจ้าหนี้การค้า

- (1) การขายสินค้ามีความไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (2) การขายสินค้าเชื่อไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด

- (3) รายการเคลื่อนไหวของลูกหนี้การค้าไม่ถูกต้องครบถ้วน
- (4) ยอดคงเหลือของลูกหนี้การค้าไม่มีอยู่จริง ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (5) รายการซื้อสินค้าไม่ถูกต้องครบถ้วน
- (6) รายการเคลื่อนไหวของเจ้าหนี้การค้าไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (7) ยอดคงเหลือของเจ้าหนี้การค้าไม่มีอยู่จริง ไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (8) รายการสินค้าคงเหลือแสดงมูลค่าไม่ถูกต้อง ครบถ้วน

ด้านธุรกิจรวบรวมผลิตผลและแปรรูปผลิตผล สินค้าคงเหลือ ลูกหนี้การค้า เจ้าหนี้การค้า

- (1) การขายสินค้ารวบรวมผลิตผลและแปรรูปไม่ถูกต้องครบถ้วน
- (2) รายการเคลื่อนไหวของลูกหนี้การค้าไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (3) การตัดจำหน่ายสินค้าเสื่อมสภาพไม่เป็นไปตามระเบียบ
- (4) การซื้อสินค้าธุรกิจรวบรวมและต้นทุนแปรรูปไม่ถูกต้องครบถ้วน
- (5) ราคาทุนสินค้าแปรรูปที่ผลิตสำเร็จมีความครบถ้วนและถูกต้อง
- (6) สินค้าคงเหลือคำนวณราคาทุนไม่ถูกต้อง

ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร

- (1) การรับจ่ายเงินไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด
- (2) การบันทึกรับจ่าย-จ่ายเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน
- (3) ยอดคงเหลือเงินสดและเงินฝากธนาคารไม่ถูกต้องตรงตามบัญชี

2.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี (Audit Practice)

สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้วางแผนการตรวจสอบโดยใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ช่วยตรวจ มาผนวกกับเทคนิคการตรวจสอบอื่น รวมถึงเพิ่มเติมกระบวนการในการประเมินความเสี่ยงการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและลดความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชีบนสภาพแวดล้อมการตรวจที่มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการประมวลผลทางด้านการเงินและการบัญชี

การตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

ในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี เน้นการทดสอบการควบคุม และความถูกต้องของยอดคงเหลือและรายการเคลื่อนไหวของรายการบัญชีที่สำคัญ

1) การตรวจสอบเนื้อหาสาระ

(1) สอบทานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มั่นใจว่าก่อนข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สหกรณ์ใช้ในการให้บริการแก่สมาชิกในปัจจุบัน

(2) สอบทานการตั้งค่าข้อมูลหลักของแต่ละระบบงาน ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งพบว่า สหกรณ์ได้มีการตั้งค่าข้อมูลหลักเป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด เช่น การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้า วงเงินให้กู้ การค้าประกัน อัตราดอกเบี้ยและค่าปรับเงินให้กู้ การเปิดบัญชีขั้นต่ำ จำนวนครั้งการถอนเงินรับฝาก ค่าธรรมเนียมการถอนเกินจำนวนครั้ง อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก วงเงินการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ

(3) ใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละระบบงาน ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งพบว่า สหกรณ์ได้มีการอนุมัติวงเงินให้กู้ การค้าประกัน การเปิดบัญชีเงินรับฝากและการอนุมัติวงเงินการขาย สินค้าเป็นเงินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบ

2) การตรวจสอบเนื้อหาสาระ

(1) ใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยการวิเคราะห์ความถูกต้องครบถ้วนของการ บันทึกข้อมูลในแต่ละระบบงาน ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งไม่พบรายการซ้ำกันหรือขาดหาย

(2) ตรวจสอบหาสาเหตุความผิดปกติจากการใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

(3) ตรวจสอบเอกสารที่ได้รับจากการสุ่มตัวอย่างในแต่ละระบบงานว่ามีความถูกต้อง มีเอกสารประกอบ และครบถ้วน หรือสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยรายการรับ-จ่ายค่าหุ้น รายการ สัญญาที่จ่ายเงินกู้ รายการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ รายการฝาก-ถอนเงินรับฝาก รายการซื้อ-ขายสินค้า และ รายการบันทึกตามใบสำคัญทุกประเภท

3) รายงานผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

(1) สหกรณ์การใช้นโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในการประมวลผลข้อมูล ครบทุกระบบงาน แต่ไม่ได้มีการใช้ระบบเชื่อมโยงระหว่างระบบงานย่อยกับระบบ บัญชีแยกประเภทซึ่งเป็นบัญชีคุม ทำให้เกิดข้อผิดพลาด โดยรายการในบัญชีคุมไม่สอดคล้องกับบัญชีย่อย เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นสหกรณ์ควรมีการใช้นระบบเชื่อมโยงระบบงานย่อย หรือสหกรณ์ ควรกำหนดให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละระบบงานมีการตรวจสอบข้อมูลในแต่ละวันก่อนปิดงาน ประจำวันทุกวัน ตามคู่มือตรวจสอบข้อมูลและสอบทานงานของแต่ละระบบงาน เพื่อให้การบันทึกรายการ ต่าง ๆ มีความถูกต้องและครบถ้วน

(2) การบันทึกบัญชีระหว่างระบบงานย่อยทุกระบบกับระบบบัญชีคุมยังพบว่ามี ความผิดพลาด เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการสอบทานงานระหว่างกันทุกระบบก่อนปิดงานประจำวัน เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแต่ละระบบเพื่อป้องกันความผิดพลาด รวมถึงคณะกรรมการยังไม่ให้ ความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการเงินและการบัญชีในการตัดสินใจในการบริหารงาน

ตรวจสอบบัญชีประจำปี

ผู้สอบได้ใช้เทคนิคการตรวจสอบบัญชีทั่วไป และใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยในการ ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เนื่องจากสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ข้อมูลทางการเงินการบัญชี โดยช่วยในการวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวและยอดคงเหลือ โดยเน้นความ ถูกต้อง มีอยู่จริง และการแสดงมูลค่าของรายการที่แสดงในงบการเงิน

การเตรียมการเข้าตรวจสอบ

1) จัดเตรียมข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้โปรแกรม CATS ช่วยตรวจ

(1) จัดทำหนังสือแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี พร้อมหนังสือขอข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสอบบัญชี

(2) สอบทานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มั่นใจว่าก่อนข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่สหกรณ์ใช้ในการให้บริการแก่สมาชิกในปัจจุบัน โดยจะต้องมีการสอบทานรายละเอียดของไฟล์ ได้ชื่อ ขนาด ว่ามีความถูกต้องตรงกับหนังสือรับรองข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่

2) เตรียมตรวจสอบเนื้อหาสาระ

(1) ใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละระบบงาน ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท ซึ่งพบว่าสหกรณ์ได้มีการอนุมัติวงเงินให้กู้ การค้าประกัน การเปิดบัญชีเงินรับฝากและการอนุมัติวงเงินการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ เป็นไปตามระเบียบ เว้นแต่ กรณีเงินรับฝาก 6 ราย/บัญชี เจ้าของบัญชีมิได้เป็นสมาชิก

(2) ใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยการวิเคราะห์ความถูกต้องครบถ้วนของการบันทึกข้อมูลในแต่ละระบบงาน ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก ระบบสินค้า และระบบบัญชีแยกประเภท โดยวิเคราะห์รายการซ้ำกัน หรือขาดหาย ซึ่งพบว่า มีสมาชิกสมัครใหม่ชื่อ-สกุลซ้ำกัน 1 ราย ซึ่งมีได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าหุ้นเริ่มแรก และการบันทึกรายการบัญชีในระบบบัญชีแยกประเภทซึ่งมิได้บันทึกภายในเวลาตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(3) ใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยสรุปรายการเคลื่อนไหวตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม – 31 ธันวาคม 2565 ได้แก่ รายการรับ-จ่ายค่าหุ้น รายการสัญญาที่จ่ายเงินกู้ รายการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ รายการฝาก-ถอนเงินรับฝาก รายการซื้อ-ขายสินค้า และรายการบันทึกตามใบสำคัญทุกประเภท โดยการสุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% คำนัยสำคัญ 5% เพื่อนำไปตรวจสอบเอกสารในวันเข้าตรวจที่สหกรณ์

3) ประชุมทีมเพื่อวางแผนและมอบหมายงานตามแนวการสอบบัญชีที่วางไว้ ประกอบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล CATS/ACL เพื่อให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เข้าปฏิบัติการตรวจสอบบัญชีประจำปี โดยใช้เทคนิคในแต่ละเรื่องที่ได้กำหนดไว้ในแนวการสอบบัญชี

1) การตรวจสอบเนื้อหาสาระ

(1) ตรวจนับเงินสด

(2) สังเกตการณ์ตรวจนับสินค้า และวัตถุดิบคงเหลือ และสินทรัพย์ถาวร

(3) ตรวจสอบหาสาเหตุความผิดปกติจากการใช้โปรแกรม CATS/ACL ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล กรณีทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝาก

(4) ตรวจสอบเอกสารที่ได้รับจากการสุ่มตัวอย่างในแต่ละระบบงานว่ามีความถูกต้อง มีเอกสารประกอบครบถ้วน หรือสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยรายการรับ-จ่ายค่าหุ้น รายการสัญญาที่จ่ายเงินกู้ รายการรับชำระหนี้จากลูกหนี้ รายการฝาก-ถอนเงินรับฝาก รายการซื้อ-ขายสินค้า และรายการบันทึกตามใบสำคัญทุกประเภท

(5) จัดทำหนังสือยืนยันยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 ของบัญชีเงินฝากธนาคาร เงินลงทุน และเจ้าหนี้การค้าโดยวิธีการส่งทางไปรษณีย์แบบตอบกลับทุกกรณี และรายการทุนเรือนหุ้น ลูกหนี้เงินให้กู้ เงินรับฝาก ลูกหนี้การค้า ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% คำนัยสำคัญ 5% โดยวิธีการสอบทานโดยตรง

3) จัดทำกระดาดำทำการ

นำเสนอ ผลการจัดทำกระดาดำทำการที่สำคัญ ในการตรวจสอบระบบโปรแกรม โดยการใช้เครื่องมือ IT ช่วยตรวจสอบ แสดงผล สรุปผลการตรวจสอบ ออกมาเป็นหลักฐานการตรวจสอบโดยเป็นการสื่อสารให้เห็นการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี

4) รายงานการตรวจสอบบัญชีประจำปี

ผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยมีความเป็นอิสระจากสหกรณ์และได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ซึ่งเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน

เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจสอบผู้สอบบัญชีได้สรุปผลการตรวจสอบจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้จากการตรวจสอบว่ามีความเหมาะสมอย่างเพียงพอ สำหรับการแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข จากการสรุปได้ว่างบการเงินที่ตรวจสอบนั้นแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงาน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และได้จัดทำขึ้นโดยปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

(1) รายงานของผู้สอบบัญชี

ผลการศึกษาของสหกรณ์สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ปีบัญชี 31 ธันวาคม 2565 ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ ผู้บริหารลงนามรับรองงบการเงิน วันที่ 9 มีนาคม 2566 ผู้สอบบัญชีลงลายชื่อแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชี วันเดียวกัน คือ วันที่ 9 มีนาคม 2566 โดยแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยเสนอต่อ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ทั้งนี้ เหตุการณ์หลังวันที่ในงบการเงิน ถึงวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็น เป็นความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีพิจารณาเพิ่มวรรค เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เพื่อเป็นการสื่อสารกับผู้ใช้งบการเงินว่าผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบันโดยเน้นมูลค่าการให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์มีลูกหนี้เงินให้กู้ร้อยละ 51.42 ของสินทรัพย์รวม มีรายได้ดอกเบี้ยรับจากเงินกู้ยืมคิดเป็นร้อยละ 41.66 ของยอดขาย/บริการ ผู้สอบบัญชีได้สอบทานระบบควบคุมภายในของสหกรณ์ การจัดประเภทอายุหนี้ เพื่อคำนวณประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญโดยประมาณ พร้อมทั้งวิเคราะห์การจำแนกอายุหนี้ของลูกหนี้แต่ละราย ผู้สอบบัญชียังได้ทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยและยืนยันยอดคงเหลือกับลูกหนี้เงินให้กู้ นอกจากนี้ตรวจสอบบัญชีได้ประเมินและทดสอบระบบควบคุมภายในของสหกรณ์ และตรวจสอบสัญญาเงินกู้เพื่อให้เกิดความมั่นใจ การปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาและนโยบายการบัญชี

(2) รายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปี

การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปี เป็นไปตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์พ.ศ. 2562 โดยนำเสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เพื่อรายงานข้อเท็จจริงและข้อสังเกตที่ตรวจพบพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุน การดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในผลการศึกษาของสหกรณ์สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ปีบัญชี 31 ธันวาคม 2565 ได้จัดทำ รายงานผลการตรวจสอบบัญชีประจำปีเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด สรุปประเด็นสำคัญของหัวข้อการ รายงาน ดังนี้

1) ข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบเกี่ยวกับจุดอ่อนของการควบคุมภายใน

(1) ด้านการบริหารจัดการทั่วไป

สหกรณ์นำโปรแกรมที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มาใช้ในการ ประมวลผลข้อมูลในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ได้แก่ โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท ระบบสมาชิกและ หุ้น ระบบเงินให้กู้ ระบบเงินรับฝาก และระบบสินค้า แต่ไม่ได้ใช้ระบบเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบงานย่อยและ ไม่ได้มีการตรวจสอบข้อมูลระหว่างระบบงานก่อนปิดงานประจำวันเพื่อลดความผิดพลาดดังกล่าว

(2) ด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในแต่ละด้าน

2) ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน

(1) ความเพียงพอของเงินทุน

สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 125,771,029.61 บาท ทุนดำเนินงานดังกล่าว ส่วนใหญ่มาจากแหล่งเงินทุนภายใน ร้อยละ 97.66 โดยเป็นทุนของสหกรณ์เองร้อยละ 40.47 เงินรับฝาก ร้อยละ 54.54 และหนี้สินหมุนเวียน/ไม่หมุนเวียนอื่น ร้อยละ 2.65 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 2.34 มาจาก แหล่งเงินทุนภายนอก หากพิจารณาถึงความเข้มแข็งและเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงแล้วพบว่า เจ้าหนี้ยังคงมีความเสี่ยงเนื่องจากทุนของสหกรณ์ไม่สามารถคุ้มครองหนี้สินได้ทั้งหมด

(2) คุณภาพของสินทรัพย์

สหกรณ์มีอัตราเติบโตของสินทรัพย์ ร้อยละ 4.52 สินทรัพย์อยู่ในรูปของเงินให้ กู้ยืม-สุทธิ ร้อยละ 53.70 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ ร้อยละ 31.40 เงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อย ละ 9.73 สหกรณ์มีอัตราหมุนของสินทรัพย์ 0.12 รอบ และสร้างผลตอบแทนให้สหกรณ์ได้ในอัตราร้อยละ 2.98 ซึ่งสหกรณ์มีสินทรัพย์เป็นเงินให้กู้ยืมเป็นส่วนใหญ่ และมีอัตราหนี้ค้างชำระ ร้อยละ 37.35 ดังนั้น สหกรณ์ควรบริหารจัดการด้านลูกหนี้ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ให้เป็นไป ตามกำหนดสัญญา หากพิจารณาคุณภาพของสินทรัพย์ของสหกรณ์ถือว่าอยู่ในระดับพอใช้

(3) ชีตความสามารถในการบริหาร

สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน มีอัตราเติบโตของธุรกิจลดลงร้อยละ 20.57 มี ปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น 62,527,130.58 บาท แยกเป็น ธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 46.60 ธุรกิจจัดหาสินค้ามา จำหน่าย จำนวน ร้อยละ 5.88 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ร้อยละ 3.96 ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการ ผลิตสินค้า ร้อยละ 2.63 และการรับฝากเงิน ร้อยละ 46.60 การบริหารธุรกิจในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยสามารถอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกพอสมควรซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

(4) การทำกำไร

สหกรณ์มีกำไรสุทธิ จำนวน 3,662,998.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.23 ของ ยอดขาย/บริการ สหกรณ์มีกำไรเฉลี่ยต่อสมาชิกจำนวน 4,210.34 บาท ต่อคน เงินออมเฉลี่ยต่อสมาชิก 114,080.74 บาท ต่อคน และหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิก 85,246.74 บาทต่อคน ความสามารถในการทำกำไร

เพิ่มขึ้นเนื่องจากสหกรณ์สามารถเรียกเก็บหนี้ค้างในส่วนของต้นเงิน ดอกเบี้ยค้างรับ และค่าปรับค้างรับ ซึ่งเป็นหนี้ค่างาน ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจลดลง

(5) สภาพคล่อง

จากการพิจารณาอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 0.61 เท่า แสดงว่าในหนี้สินหมุนเวียน 1 บาท มีสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นประกันการชำระหนี้ได้จำนวน 0.61 บาท แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ และหากพิจารณาส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้และลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ ถึงร้อยละ 51.14 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 28.96 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งหากสหกรณ์ไม่สามารถบริหารจัดการ/เร่งรัดให้ลูกหนี้มาชำระหนี้ให้เป็นไปตามกำหนด สหกรณ์อาจประสบปัญหาด้านสภาพคล่องทางการเงินได้ในอนาคต

(6) ผลกระทบของธุรกิจ

จากสถานการณ์การแพร่เชื้อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 ที่มีการแพร่ระบาดและรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลกระทบต่อรายได้ของสมาชิกที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร และรับจ้างทั่วไปซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน และจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่าครองชีพที่สูงขึ้น อาจส่งผลต่อกำลังความสามารถในการชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์ควรหามาตรการช่วยเหลือสมาชิกและหาแนวทางในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว

3) การติดตามแก้ไขข้อสังเกต

(3.1) จุดอ่อนการควบคุมภายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีพบจุดอ่อนการควบคุมภายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความชัดเจนของระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสำรองข้อมูล และการควบคุมการใช้ข้อมูลสำรอง ซึ่งคณะกรรมการมติให้มีการสำรองข้อมูลอย่างน้อย 3 ชุด และมีการจัดเก็บไว้นอกสำนักงานสหกรณ์อย่างน้อย 1 ชุด รวมถึงมีการจัดทำทะเบียนคุมการใช้ข้อมูลสำรองถึงแม้สิทธิการเรียกคืนดังกล่าวจะอยู่ที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ยังคงต้องระบุเหตุผลในการเรียกคืนข้อมูลและต้องได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจเพื่อให้การร้องขอการเรียกคืนเป็นไปอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ จะต้องนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อรับทราบ รวมถึงยังมิได้มีการกำหนดแผนฉุกเฉินด้านระบบสารสนเทศเพื่อให้การให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

(3.2) กระบวนการควบคุมการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชี

สหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินการบัญชี ได้แก่ ระบบสมาชิกและหุ้นและระบบเงินให้กู้ ระบบสินค้า ระบบเงินรับฝาก และระบบบัญชีแยกประเภท ระหว่างปีสหกรณ์มีการปรับปรุงรายการที่บันทึกบัญชีผิดพลาดบ่อยครั้ง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่มีการสอบทานข้อมูลระหว่างระบบงาน เพื่อให้ข้อมูลแต่ละระบบงานสามารถนำมาใช้เพื่อการบริหารงานสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์ควรกำหนดให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละระบบงานมีการตรวจสอบข้อมูลในแต่ละวันก่อนปิดงานประจำวันทุกวัน ตามคู่มือตรวจสอบข้อมูลและสอบทานงานของแต่ละระบบงาน

(3.3) สหกรณ์ได้ติดตั้งและใช้งานนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) โดยสหกรณ์ได้ติดตั้งใช้งานระบบสอบถามข้อมูลสมาชิกสหกรณ์ (SmartMember) สำหรับตรวจสอบฐานะทางการเงินของตนเองได้ตลอดเวลา สร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการกำกับดูแลสหกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสหกรณ์สำหรับสมาชิก โดยสมาชิกสามารถตรวจสอบข้อมูลของตนเองในสหกรณ์ และระบบบริหารจัดการสหกรณ์ (SmartManage) สำหรับคณะกรรมการสหกรณ์ในการตรวจสอบการดำเนินการของสหกรณ์ประจำวันอย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อการกำกับสหกรณ์ได้อย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสหกรณ์ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสหกรณ์ สหกรณ์ควรมีการผลักดันให้สมาชิกสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการมีการใช้งานอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

บทสรุป จากผลการศึกษา การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (Cooperative Full Pack Accounting Software : FAS) กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบางคนที่ จำกัด ปีบัญชี 31 ธันวาคม 2565

ผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยมีความเป็นอิสระจากสหกรณ์และได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ซึ่งเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับเพียงพอและเหมาะสม เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำหรับการแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข สรุปได้ว่างบการเงินที่ตรวจสอบนั้นแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงาน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ และได้จัดทำขึ้นโดยปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบสหกรณ์ ขนาดใหญ่ ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในการบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีผู้สอบได้ใช้ประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจทั้งในส่วนของกระบวนการสอบบัญชีทั่วไปและความเข้าใจความเสี่ยงในการสอบบัญชีสหกรณ์นำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญในการประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากการนำระบบสารสนเทศมาใช้ และออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสม มีการประสานองค์ความรู้ทั้งด้านการตรวจสอบบัญชีทั่วไปกับความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาประเมินความเสี่ยง และนำเทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (Computer - Assisted Audit Tools and Techniques: CAATs) เข้ามาช่วยในการตรวจสอบ ให้ความสำคัญกับขั้นตอนกระบวนการวางแผน โดยเฉพาะการประเมินความเสี่ยงในการตรวจสอบบัญชี และการประเมินการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการตรวจสอบ โดยเฉพาะด้านทรัพยากร และเวลา โดยการออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และตอบสนองความเสี่ยงในการสอบบัญชี โดยนำเครื่องมือคอมพิวเตอร์มาใช้สนับสนุนเทคนิคการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งสามารถทำให้ลดเวลาในการตรวจสอบและตรวจสอบได้ครอบคลุมประเด็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ และผลงานมีคุณภาพตามมาตรฐานการสอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีได้ให้ความสำคัญในการประเมินความเสี่ยงก่อนการปฏิบัติงานรวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อนำมาออกแบบวิธีการตรวจสอบด้วยเทคนิคการตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย

(Computer - Assisted Audit Tools and Techniques : CAATs) ในปฏิบัติงาน ประกอบกับการศึกษาพระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบ มาตรฐานการบัญชี และมาตรฐานการสอบบัญชี รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ และการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมการตรวจสอบ เป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่ส่งผลให้การบริหารจัดการงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 การตรวจสอบสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีควรให้ความสำคัญในขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง ออกแบบวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการตรวจสอบ โดยใช้เครื่องมือช่วยตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการตรวจสอบด้วยเครื่องมือ เพื่อปฏิบัติการตรวจสอบให้ครอบคลุม โดยลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่เพียงพอ และเหมาะสม

4.2 ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคช่วยในการตรวจสอบ เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบวิธีการตรวจสอบ ของแต่ละสถานการณ์ รวมถึง การรวบรวมคำสั่งการตรวจสอบแต่ละปัจจัยเสี่ยงและวัตถุประสงค์การตรวจสอบ เพื่อนำมาการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

4.2 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในการออกแบบวิธีการตรวจสอบเพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบของแต่ละสถานการณ์ รวมถึงรวบรวมคำสั่งการตรวจสอบแต่ละปัจจัยเสี่ยงและวัตถุประสงค์การตรวจสอบเพื่อนำมาเผยแพร่ให้การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน

4.3 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรให้ความสำคัญ การจัดวางระบบควบคุมทั่วไป และการควบคุมเฉพาะระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการดูแลรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อให้ระบบข้อมูลของโปรแกรมระบบบัญชีมีความน่าเชื่อถือ และส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์ใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสหกรณ์ โดยคณะกรรมการสามารถเข้าถึงข้อมูลผลการปฏิบัติงานได้ทุกที่ทุกเวลา และสมาชิกสามารถตรวจสอบข้อมูลตนเอง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบดูแลความถูกต้องของข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน

การวางระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS)

ไปสู่การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M)

กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม จำกัด

โดย อดิศา ชาวเวียง

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในองค์กรต่างๆ รวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งถือเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่ง การควบคุมภายในทั่วไปในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ และสำหรับสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินและการบัญชี จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญด้านการควบคุมภายในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์และปลอดภัย มีการควบคุมทั่วไปด้านระบบสารสนเทศ (General Control) ทั้งทางกายภาพและเชิงตรรกะ โดยจำกัดการเข้าถึงคอมพิวเตอร์และข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบสิทธิ์และการอนุญาตให้ผู้ใช้งาน มีการควบคุมเฉพาะระบบงาน (Application Control) เพื่อรักษาความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลทางการเงิน และการตรวจสอบความถูกต้องของการประมวลผล การควบคุมการเข้าถึง และการรายงาน

สหกรณ์ออมทรัพย์ในกรณีศึกษาได้ติดตั้งและใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตั้งแต่ 2557 สามารถใช้งานได้เป็นปัจจุบัน แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้ครบคุณสมบัติของโปรแกรมมาช่วยในการปฏิบัติงานสหกรณ์ และยังคงจัดทำบัญชีด้วยมือคู่ขนาน และมีความไม่มั่นใจในการใช้ระบบโปรแกรมในการจัดการด้านการเงินการบัญชี และการให้บริการสมาชิก ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานซ้ำซ้อน และผู้บริหารสหกรณ์ไม่สามารถใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจได้อย่างทันเวลา

เพื่อให้สหกรณ์สามารถใช้งานระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการ รวมทั้งกำกับดูแลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงได้ดำเนินการวางระบบการปฏิบัติงานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) เพื่อให้สหกรณ์สามารถใช้งานโปรแกรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและเพิ่มคุณภาพในการให้บริการแก่สมาชิก มีระบบการควบคุมภายในด้านสารสนเทศ ส่งผลให้ระบบสารสนเทศของสหกรณ์มีความถูกต้อง ปลอดภัย และน่าเชื่อถือ นำไปสู่การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และการกำกับดูแลสหกรณ์

ผลการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AIS)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (AIS) เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับองค์กรในการจัดการข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ การประเมินความต้องการวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับแต่งและการบูรณาการถือเป็นสิ่งสำคัญ และการฝึกอบรมที่ครอบคลุมด้านเทคนิคและกระบวนการทางบัญชีเฉพาะ กลยุทธ์การจัดการการ

เปลี่ยนแปลงลดการต่อต้านและอำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลง การย้ายข้อมูลและการตรวจสอบความถูกต้องช่วยให้มั่นใจในความสมบูรณ์และความถูกต้อง จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและปรับเปลี่ยนเป็นประจำ เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบสารสนเทศทางการบัญชีในการสนับสนุนให้ผู้บริหารระดับสูงบรรลุประสิทธิผลสูงสุดขององค์กร รวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจและศักยภาพในการแข่งขัน

1.2 ผลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง

การจัดการการเปลี่ยนแปลงของ Kotter ถือว่าช่วงเวลาของการทำความเข้าใจ การพัฒนาทีม และการทำให้การเปลี่ยนแปลงชัดเจนเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ส่วนกรอบแนวคิด ADKAR กรอบแนวคิดการจัดการการเปลี่ยนแปลงของ Lewin, กรอบงาน McKinsey 7-S, กรอบแนวคิดการเปลี่ยนผ่านของ Bridges และกรอบแนวคิดการใช้งานที่เน้นผู้คนเป็นศูนย์กลาง (PCI) ล้วนมุ่งเน้นไปที่แง่มุมต่างๆ ของการเปลี่ยนแปลงและการจัดการองค์กร กรอบแนวคิดของ ADKAR มุ่งเน้นไปที่กฎแห่งความรู้ ความปรารถนา ความรู้ ความสามารถ และการเสริมกำลัง ในขณะที่กรอบแนวคิดของ Lewin มุ่งเน้นไปที่การละลายพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการเกิดพฤติกรรมใหม่ กรอบแนวคิดของ McKinsey 7-S แบ่งองค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 กลุ่ม เป็นรูปธรรม และนามธรรม กรอบแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบหนึ่งอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบอื่นๆ กรอบแนวคิดการเปลี่ยนผ่านของ Bridges ย้ำถึงความสำคัญของการเข้าใจและการจัดการกับด้านจิตวิทยาและอารมณ์ของบุคคลในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ผ่านทางการยอมรับความสิ้นสุดและการสูญเสีย และสุดท้ายการเริ่มต้นใหม่ที่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและรับมือกับสิ่งใหม่ที่จะเกิดขึ้น หลังจากการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ สำหรับแนวคิดการดำเนินการที่เน้นผู้คนเป็นศูนย์กลาง (PCI) มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสื่อสาร โดยกลยุทธ์การจัดการการเปลี่ยนแปลง แต่ละกรอบแนวคิดมีเส้นทางและขั้นตอนที่มุ่งเน้นด้านการเปลี่ยนแปลงและการจัดการองค์กรที่แตกต่างกัน

1.3 การศึกษากระบวนการทำงานและรูปแบบรายงานของโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ ครบวงจรที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (ออมทรัพย์) ประกอบด้วยเมนูหลัก ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลหลัก เมนูข้อมูลหลักมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมกระบวนการทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของระเบียบ หรือประกาศ ถือเป็นเครื่องมือในการควบคุมเฉพาะระบบงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการนำเข้าข้อมูล ประกอบด้วยการตั้งค่า ระบบงานทั่วไป ระบบงานบัญชีแยกประเภท ระบบงานสมาชิกและหุ้น ระบบงานเงินรับฝาก ระบบงานเงินให้กู้

1.3.2 ระบบการยกยอด เป็นเมนูสำหรับสหกรณ์ที่เริ่มใช้งานโปรแกรมประกอบด้วยเมนูบันทึกยกยอด สมาชิก ทะเบียนหุ้น บัญชีเงินฝาก สัญญาเงินกู้ และบัญชี และการนำเข้าข้อมูลยกยอดจากไฟล์ Excel

1.3.3 ระบบสมาชิกและหุ้น เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสมาชิกและหุ้น โดยเริ่มตั้งแต่การสมัครเป็นสมาชิกจนกระทั่งการลาออก

1.3.4 ระบบให้กู้ เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการสัญญาเงินกู้ โดยเริ่มตั้งแต่การบันทึกคำขอกู้ การอนุมัติสัญญาเงินกู้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาเงินกู้ การกำหนดงวดชำระและการเปลี่ยนแปลงเงินงวด รวมถึงการจัดการการค้ำประกันสัญญาและการเปลี่ยนแปลงการค้ำประกัน การปิดสัญญาเงินกู้ และการประมาณการชำระเงินงวด การประมวลผลดอกเบี้ยค้างรับประจำปี และประมวลผลดอกเบี้ยเมื่อปรับอัตราดอกเบี้ย

1.3.5 ระบบรับฝาก เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการบัญชีเงินรับฝาก โดยเริ่มตั้งแต่ การเปิดบัญชีเงินรับฝาก การรับฝากเงิน การถอนเงิน การพิมพ์สมุดเงินฝาก การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับ บัญชีเงินรับฝาก การประมวลผลดอกเบี้ย และการทบดอกเบี้ย ประกอบด้วย 4 กระบวนการย่อย คือ การ เปิดบัญชีและเปลี่ยนแปลงเงินส่ง การทบดอกเบี้ย และปิดบัญชี

1.3.6 ระบบรับเงิน เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการประมวลผลใบเสร็จ ประจำงวด การตั้งลูกหนี้ตัวแทน และการรับชำระทุกประเภท รวมถึงการจัดการด้านใบเสร็จ โดยเป็นการ รับเงินซึ่งเชื่อมโยงมาจากระบบงานย่อยต่างๆ เพื่อทำรายการรับเงิน

1.3.7 ระบบจ่ายเงิน เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการจ่ายเงินทุกประเภทได้แก่ การจ่ายเงินกู้ จ่ายค่าน้ำค่าไฟฟ้า จ่ายเงินปันผล/เฉลี่ยคืน และจ่ายอื่นๆ โดยเป็นการจ่ายเงินซึ่งเชื่อมโยงมาจาก ระบบงานย่อยต่างๆ เพื่อทำรายการจ่ายเงิน

1.3.8 ระบบบัญชี เป็นเมนูที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านการเงินการบัญชี โดยการนำ รายการจากระบบงานย่อยต่างๆ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับรายการรับ-จ่ายเงิน โดยเมื่อมีการบันทึกใน ระบบงานย่อยรายการเหล่านั้นจากถูกส่งมายังระบบบัญชีเพื่อผ่านรายการไปยังสมุดรายวัน โดยผ่านรหัส รับจ่ายซึ่งได้ตั้งค่าไว้ที่ข้อมูลหลักของบัญชี และระบบบัญชีแยกประเภท และออกรายงานงบการเงิน

1.3.9 ปันผลเฉลี่ยคืน เป็นระบบที่ช่วยในการบริหารจัดการด้านการประมวลเงินปันผล และเงินเฉลี่ยคืน โดยการคำนวณเงินปันผลเป็นรายวันของการถือหุ้นของสมาชิก และเงินเฉลี่ยคืนประมวล ตามอัตราการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์

1.3.10 ระบบจ่ายตรงส่วนราชการ เป็นระบบที่ช่วยในการบริหารจัดการส่งหักไปยัง หน่วยหักส่งซึ่งสามารถกำหนดประเภทชำระราชการและลูกจ้างเพื่อประมวลส่งหักในรูปแบบไฟล์เชื่อมโยง กับบัตรประชาชน หรือเลขประจำตัวผู้ถูกหักตามที่กำหนดขององค์กร และสามารถแสดงรายละเอียดและ สรุปรายละเอียดการหักเงินประจำงวด

1.3.11 รายงานผู้บริหาร ใช้สำหรับการสร้างข้อมูลที่นำเสนอของสมาชิกไม่ว่าจะเป็น รายงานเช็คที่ยังไม่นำฝากธนาคาร ผู้ฝากเงินรายใหญ่ สมาชิกที่ถือหุ้นปกติสูงสุด ลูกหนี้เงินให้กู้รายใหญ่ รายแรก เงินกู้คงเหลือ และประวัติการเข้าใช้งานโปรแกรมของผู้ใช้งาน

1.3.12 การควบคุมระบบ เป็นเมนูที่ใช้สำหรับจัดการการใช้งานระบบที่สำคัญ ซึ่งมี ผลกระทบต่อการใช้งานระบบงาน ได้แก่ การกำหนดสิทธิ์ผู้ใช้งานในระบบ กำหนดแบบพิมพ์ ใบเสร็จรับเงิน ระเบียบการเรียกเก็บ การโอนปรับหนี้ การเรียกเก็บอื่นๆ

1.3.13 จัดการระบบ เป็นเมนูที่ช่วยในการจัดการการใช้งานระบบให้มีความเสถียร ทำ ให้การบริการสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดลำดับรายการเรียกเก็บ และบริหาร จัดการฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่

1.4 ผลการศึกษากระบวนการทำงานและรูปแบบรายงานของนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูล ที่มีคุณค่า (Smart4M)

โดยประกอบด้วยคุณสมบัติและวิธีการใช้งานของนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) และประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในการที่นำข้อมูลที่ได้จากแต่ละระบบมาใช้ในการบริหารจัดการ ด้านการเงินและการบัญชี และการให้บริการแก่ผู้ใช้งาน

1.4.1 ระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) ระบบ ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารสหกรณ์ได้ใช้

ประโยชน์จากข้อมูลประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ทันการณ์ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีระบบงานที่ทันสมัย ให้ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สามารถเรียกใช้งานได้ทุกที่ผ่าน Mobile Device และให้ผู้บริหารสหกรณ์มีสารสนเทศในการติดตาม และควบคุมการบริหารจัดการสหกรณ์ของฝ่ายจัดการ โดยแสดงข้อมูลสรุปเคลื่อนไหวประจำวัน และแสดงยอดสะสมของสหกรณ์

1.4.2 ระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) เป็นระบบงานที่ช่วยให้สมาชิกสหกรณ์สามารถตรวจสอบข้อมูลของตนเองในที่มีอยู่ในสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลฐานะทางการเงินได้แก่ หุ้น เงินรับฝาก และเงินกู้ รวมถึงภาระการค้ำประกัน และข้อมูลการทำธุรกรรมกับสหกรณ์ ได้แก่ การซื้อหุ้นเพิ่ม การฝาก-ถอนเงินรับฝาก และการกู้ยืมเงิน รวมถึงการจ่ายชำระเงินกู้และดอกเบี้ย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้ได้ดึงมาจากระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ผ่านระบบที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงและส่งข้อมูลขึ้นสู่ระบบออนไลน์ ศึกษาคู่มือแนวปฏิบัติ การให้บริการ การวางระบบโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์

1.5 ผลการศึกษาแนวปฏิบัติในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (FAS)

1.5.1 กระบวนการให้บริการติดตั้งโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้สหกรณ์มีและสามารถใช้โปรแกรมระบบบัญชีในการบริหารจัดการงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ดำเนินการใน 5 ขั้นตอนโดยเริ่มต้นที่การตรวจสอบการขอใช้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ การประเมินความพร้อม การติดตั้งโปรแกรม การถ่ายโอนและปรับเปลี่ยนระบบ และสิ้นสุดที่การมอบสิทธิ์การใช้โปรแกรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.5.2 การถ่ายโอนข้อมูลและปรับเปลี่ยนระบบ เป็นกระบวนการในการถ่ายโอนข้อมูลและปรับเปลี่ยนระบบ คือ การดำเนินการสอนแนะ ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แก่สหกรณ์ที่นำโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ระบบใดระบบหนึ่งไปใช้งาน เพื่อนำไปสู่การใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการดำเนินการโอนย้ายข้อมูลจากระบบเดิมเข้าสู่ระบบใหม่และดำเนินการบันทึกรายการทางการเงินที่เกิดขึ้นหลังจากการโอนย้ายข้อมูลตั้งแต่การบันทึกรายการย้อนหลังให้เป็นปัจจุบัน จนถึงขั้นตอนของการปรับเปลี่ยน

1.5.3 การมอบสิทธิ์ในการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นการดำเนินการออกหมายเลขการให้สิทธิ์การใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อลงนามในใบมอบสิทธิ์การใช้โปรแกรมและดำเนินการมอบให้สหกรณ์ต่อไป เมื่อได้ออกใบมอบสิทธิ์การใช้โปรแกรมให้สหกรณ์ใดแล้วจะต้องมีหมายเลขการให้บริการ (Support Reference Number) เพื่อให้สหกรณ์ใช้อ้างอิงในการใช้บริการหลังการติดตั้งโปรแกรม และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใช้อ้างอิงสำหรับการให้บริการและประวัติการดูแลรักษาโปรแกรมระบบบัญชีของแต่ละสหกรณ์

1.5.4 การให้บริการสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นกระบวนการในการให้บริการสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นภารกิจที่เกิดขึ้นหลังจากที่สหกรณ์ได้ทำการปรับเปลี่ยนระบบแล้วและมีการมอบสิทธิ์การใช้งานแล้ว เพื่อแก้ไขปัญหาจากการใช้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ ให้คำแนะนำ และรับข้อเสนอแนะความต้องการเพิ่มเติม โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ระดับ 1 ในกรณีที่สหกรณ์ขอคำแนะนำ และติดขัดปัญหาพื้นฐานอันเนื่องมาจากสหกรณ์ขาดความเข้าใจในวิธีการใช้งาน IT Provider สามารถให้คำแนะนำหรือแก้ไขได้ทันที

2) ระดับ 2 ในกรณีที่ปัญหามีความซับซ้อน และ IT Provider ไม่สามารถแก้ไขหรือให้คำปรึกษาได้ IT Provider จะต้องประสานงานกับ T Mobile เพื่อปฏิบัติการร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

3) ระดับ 3 ในกรณีที่ปัญหาที่มีความซับซ้อนมากเกี่ยวข้องกับทางเทคนิค หรือเป็นปัญหาของโปรแกรมเอง ให้ IT Provider ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ระดับภาค หรือระดับกรม ตามระดับความซับซ้อนของปัญหา ซึ่งในการแก้ไขปัญหาสามารถเลือกดำเนินการได้ โดยวิธีดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของปัญหาและความจำเป็น 3 วิธี ได้แก่ 1.เข้าสู่โปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์โดยการบริการทางไกล (Remote Service) 2. ส่งฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาทำการแก้ไข 3. เดินทางไปแก้ไขปัญหาที่ยังสหกรณ์

1.5.5 การติดตามผลการแก้ไขปัญหา และบันทึกผลกระทบของความรู้ สำหรับประเด็นปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว ผู้ที่ดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จจะต้องทำการบันทึกวิธีการแก้ไขและผลของการแก้ไข เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลสหกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีการบัญชี (CAD Soft) โดยกำหนดให้ IT Learning ดำเนินการรวบรวม จัดหมวดหมู่และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ รวมถึงข้อมูลการแก้ไขปัญหาเป็นระบบองค์ความรู้ด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เพื่อใช้เป็นสื่อเผยแพร่ให้แก่บุคลากรและสหกรณ์ผู้ใช้งาน และให้ IT Learning ดำเนินการฝึกอบรม รวมถึง การออกแบบ การพัฒนารูปแบบ และวิธีการในการพัฒนาทักษะด้านโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์

1.6 แนวปฏิบัติการให้บริการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) มีการกำหนดรายละเอียดในการให้บริการ ดังนี้

1.6.1 คุณสมบัติของสหกรณ์ที่มีความประสงค์ขอใช้ระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) ต้องเป็นสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (Cooperative Full Pack Accounting Software: FAS) มีสถานะการใช้งาน "ปรับเปลี่ยน" โดยสามารถปิดบัญชีได้ทุกวัน ใช้รายงานวิเคราะห์อายุหนี้ ผ่านรายการบัญชีอัตโนมัติ และเชื่อมโยงรายงานเพื่อการบริหาร

1.6.2 สหกรณ์มีมติขอใช้โปรแกรม SmartMember และ SmartManage และมีมติมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ SmartMember และ SmartManage และดูแลระบบดังกล่าว รวมทั้งมีมติอนุมัติให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์นำข้อมูลของสหกรณ์ที่ส่งขึ้นใน SmartMember และ SmartManage เพื่อจัดทำฐานข้อมูล Smart4M Online สามารถประมวลผลออกรายงานสำหรับการติดตามและกำกับดูแลสหกรณ์

1.6.3 ให้สหกรณ์ยื่นความจำนงขอใช้บริการระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) และระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) ต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด ตามแบบที่กำหนดพร้อมแนบสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการที่มีมติตามข้อ 1.6.2

1.6.4 ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 และกลุ่มพัฒนาระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยงานให้บริการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) ดังนี้

1) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด (สตส.) ให้ผู้ให้บริการโปรแกรม (IT Provider) ดำเนินการตรวจสอบแบบแสดงความจำนงขอใช้ แঙ্গผลการตรวจสอบให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 ทราบ กำกับดูแลให้การจัดการสิทธิการใช้งานของคณะกรรมการดำเนินการ ติดตั้งระบบงาน สอนแนะนำการใช้งาน แก้ไขปัญหาแก่สหกรณ์ และบันทึกความก้าวหน้าในระบบสารสนเทศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2) กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1-10 (สตท.1-10) มอบหมายข้าราชการที่เป็น IT Mobile ทำหน้าที่กำกับให้คำปรึกษา และช่วยเหลือการให้บริการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) แก่ IT Provider และพัฒนาองค์ความรู้และทักษะแก่สหกรณ์ และบุคลากรในพื้นที่ รวมทั้งแจ้งให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล Smart4M Online ให้กับสหกรณ์ที่ยื่นความจำนงขอใช้บริการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M)

3) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำฐานข้อมูล Smart4M Online และแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 -10 และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด เพื่อให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัดดำเนินการติดตั้งระบบงานต่อไป

1.7 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 16 ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดระบบบัญชี ตลอดจนสมุดและแบบรายงานต่างๆ ที่สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งแบบพิมพ์อื่นๆ

มาตรา 65 ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามจริง และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด การบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดให้บันทึกรายการในวันที่เกิดรายการ กรณีที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีภายในสามวันนับแต่วันที่เกิดรายการ การบันทึกรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดยครบถ้วน

มาตรา 66 ให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินประจำปีทุกรูปแบบบัญชีของสหกรณ์งบการเงินประจำปีต้องเป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา 67 ให้สหกรณ์จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอต่อที่ประชุมใหญ่พร้อมทั้งงบการเงินประจำปี และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

1.8 ศีกษาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี

1.8.1 ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย มาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยสำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. 2553 กำหนดไว้ว่า สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่นำระบบบัญชีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินและจัดทำงบการเงิน ซึ่งอาจเกิดความเสี่ยงและความเสียหายต่อข้อมูลที่สำคัญของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้ จึงควรมีการบริหารจัดการและการควบคุมงานด้านคอมพิวเตอร์อย่างมีระบบและประสิทธิภาพ รวมทั้งให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมที่โดยให้ปฏิบัติดังนี้

- 1) จัดให้มีนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เป็นลายลักษณ์อักษร
- 2) จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ และจัดให้มีระบบป้องกันความเสียหายจากสภาวะแวดล้อมหรือภัยพิบัติต่างๆ ให้แก่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญด้วย
- 3) จัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายที่เพียงพอแก่การป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบดังกล่าวได้
- 4) จัดให้มีมาตรการควบคุมการพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่เพียงพอ เพื่อให้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ มีการประมวลผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งต้องมีการสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง
- 5) จัดให้มีและควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ เอกสารด้านฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เข้าใจถึงโครงสร้างการจัดเก็บ และสามารถใช้อ้างอิงเพื่อแก้ไขปัญหา คือ โครงสร้างฐานข้อมูล (Data Structure) หรือพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) และคู่มือการใช้ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องควบคุมดูแลเอกสารสนับสนุนการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีสถานที่เก็บ และปรับปรุงเอกสารให้ถูกต้อง และทันสมัยอยู่เสมอ
- 6) ฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์จะต้องสามารถเข้าถึง และสามารถนำข้อมูลออกจากฐานข้อมูลในรูปแบบที่อ่านเข้าใจได้
- 7) จัดให้มีการสำรองข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์เพื่อให้สามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและทันเหตุการณ์ ตลอดจนจัดให้มีการดูแลรักษาข้อมูลชุดสำรองให้มีความปลอดภัย และควบคุมการนำข้อมูลชุดสำรองมาใช้งาน
- 8) ในกรณีที่มีการใช้บริการงานเทคโนโลยีสารสนเทศจากผู้ให้บริการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและพิจารณาความเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการสามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้
- 9) จัดให้มีการตรวจสอบคอมพิวเตอร์โดยหน่วยงานภายในของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเองหรือโดยผู้ตรวจสอบที่เป็นบุคคลภายนอก เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้

1.9 ศึกษามาตรฐานการบัญชี และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2563 กำหนดว่า เพื่อให้การจัดทำบัญชีและงบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้บริการการเงินและสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ข้อ 4 "สมุดบัญชี" หมายความว่า สมุดที่ใช้บันทึกรายการทางการเงินทั้งหมด ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปเล่มหรือรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ"เอกสารประกอบการลงบัญชี" หมายความว่า เอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี ทั้งที่จัดทำด้วยมือหรืออิเล็กทรอนิกส์ ที่จัดทำขึ้นโดยบุคคลภายนอกหรือโดยสหกรณ์

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี และงบการเงินตามแบบและรายการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และนำมาสรุปเพื่อแสดงฐานะการเงินผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดตามรอบระยะเวลาบัญชีของสหกรณ์โดยเร็ว

ข้อ 7 ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้างและนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่สหกรณ์กำหนด การบันทึกรายการบัญชีในสมุดบัญชีของสหกรณ์ต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์ และครบถ้วน

1.10 ศึกษาคู่มือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.10.1 คู่มือระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์

การบันทึกรายการทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นไปตามหลักการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วไป คือ หลักการบัญชีคู่ โดยรายการเงินที่เกิดขึ้นแต่ละรายการจะต้องนำมาบันทึกบัญชี 2 ด้านเสมอ โดยเดบิตบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีในด้านหนึ่ง และเครดิตบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีในอีกด้านหนึ่ง ซึ่งจำนวนเงินที่บันทึกบัญชีทั้ง 2 ด้านต้องเท่ากัน ทั้งนี้ รายการเงินที่เกิดขึ้นทุกรายการจะต้องมีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีเสมอ โดยก่อนที่จะบันทึกบัญชีต้องจำแนกรายการเงินที่ปรากฏในเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีออกเป็นประเภทต่างๆ ก่อน แล้วจึงนำไปบันทึกรายการในสมุดบันทึกการขึ้นต้น ผ่านรายการไปยังสมุดบันทึกการขึ้นปลาย จากนั้นสรุปข้อมูลทางการเงินโดยการจัดทำงบการเงินสำหรับขั้นตอนการบันทึกบัญชีดังกล่าวข้างต้น ในกระบวนการบันทึกบัญชีสิ่งที่สำคัญ คือ เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท 1. เอกสารภายนอก และ 2. เอกสารภายใน เป็นเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

1.10.2 คู่มือ ปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2564

ข้อ 23 ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงิน และเปิดเผยข้อมูลงบการเงินตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์

ข้อ 25 ให้สหกรณ์จัดเก็บและรายงานข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามที่กำหนด และแบบรายงานและวิธีการรายงานให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

1.11 หลักเกณฑ์ในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS)

ตามกรอบแนวปฏิบัติในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถานการณ์ใช้งานโปรแกรมของสหกรณ์ คือ สามารถบันทึกบัญชีได้เป็นปัจจุบัน และสามารถใช้อ้างอิงจากระบบงานมาเขียนใบเสร็จรับเงินได้บางส่วน แต่ส่วนใหญ่ต้องมีการใช้ Excel เป็นเครื่องมือในการประมวลผลมาใช้งาน จึงถือว่าสหกรณ์มีสถานะการใช้งานโปรแกรมที่ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ในการเปลี่ยนนั้นสหกรณ์จะต้องมีการบันทึกข้อมูลทางการเงินไปพร้อมๆ กับการให้บริการสมาชิก เช่น การจัดพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน หรือพิมพ์สมุดคู่ฝากทันทีเมื่อรับเงินจากสมาชิก หรือนำข้อมูลจากระบบทั้งหมดมาใช้ในการจัดการ หรือให้บริการแก่สมาชิกเช่น ประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวด หรือนำข้อมูลจากระบบมาออกใบเสร็จด้วยมือ ทั้งนี้ในบริบทของสหกรณ์เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก แต่ความซับซ้อนน้อย ขั้นตอนจึงสามารถทำงานร่วมกันระหว่างสหกรณ์ และผู้ให้บริการโปรแกรม (IT Provider) โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการปรับเปลี่ยนทั้งระบบงาน และเมื่อสหกรณ์ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบ

แล้วเสร็จ และ IT Provider ได้มีการติดตามเฝ้าระวังสหกรณ์ที่มีการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบ 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่ปรับเปลี่ยนระบบ

2. ผลการศึกษาข้อมูลสหกรณ์ วิเคราะห์ปัญหา รวบรวม

2.1 ผลการศึกษาโครงสร้าง และการบริหารงานสหกรณ์ ประกอบด้วย

2.1.1 ฝ่ายบริหารโดยมีโครงสร้างการบริหารของสหกรณ์ตามคำสั่งมอบหมายงานฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการ 15 ท่าน ซึ่งแต่งตั้งผ่านที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีโดยสมาชิก รองประธานกรรมการ เลขานุการ และเหรัญญิก ในแต่ละตำแหน่งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลฝ่ายจัดการในแต่ละด้านตามหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1.2 ฝ่ายจัดการซึ่งปฏิบัติงานในการให้บริการแก่สมาชิกและบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีประกอบด้วยผู้ช่วยผู้จัดการโดยรักษาการในตำแหน่งผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดหาเพื่อทดแทนตำแหน่งที่ว่างลงจากเจ้าหน้าที่เกษียณอายุ ปัจจุบันผู้ช่วยผู้จัดการเป็นผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายจัดการทั้งหมดเพียงคนเดียว

2.2 ผลการศึกษาจากการเข้าสู่เหตุการณ์กระบวนการทำงานของสหกรณ์ สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ 2 ด้าน คือ ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจเงินรับฝาก และปฏิบัติงานดังนี้

2.2.1 การประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวด ประกอบด้วย ทวนเรือนหุ้น ต้นเงิน และดอกเบี้ยเงินกู้ สหกรณ์ใช้โปรแกรม Excel นำไปเขียนใบเสร็จด้วยมือ

2.2.2 การปฏิบัติการทางการเงินบัญชีในทุกด้านมีการบันทึกบัญชีด้วยมือควบคู่กับการบันทึกบัญชีด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version.3.0 ซึ่งปฏิบัติงานโดยผู้ช่วยผู้จัดการเพียงคนเดียว

2.3 ผลการศึกษาสถานะการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS)

สหกรณ์ไม่ได้ใช้โปรแกรมระบบบัญชีในการประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวด แต่ใช้โปรแกรม Excel ในการประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวด เนื่องจากมีสมาชิกบางรายมีการจัดทำสัญญาเงินกู้ใหม่เพื่อชำระหนี้เดิมหลังการประมวลผลเรียกเก็บ และสหกรณ์มิได้ยกเลิกใบเสร็จที่ประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวดที่รอรับชำระ ณ ช่วงสิ้นเดือน โดยสหกรณ์จะนำยอดเงินที่เรียกเก็บนำมาบันทึกรับชำระเป็นเงินชำระค่างวดที่ 1 ของสัญญาใหม่ ซึ่งเงินงวดในสัญญาเก่าและใหม่ไม่เท่ากัน ทำให้สหกรณ์ต้องมีการเรียกเก็บเงินเพิ่มในการเรียกเก็บงวดถัดไป หรือต้องชำระคืนสมาชิก ทำให้ยอดเรียกเก็บจากการประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวดไม่ตรงกับที่ระบบกำหนดเงินงวด ทำให้ไม่สามารถพิมพ์ใบเสร็จจากระบบได้ สหกรณ์จึงต้องใช้โปรแกรม Excel ในการประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวดเพื่อให้สามารถปรับเพิ่มเติมให้ตรงกับระบบโปรแกรม และจัดทำใบเสร็จด้วยมือ

2.4 ผลการศึกษาการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ และสภาพแวดล้อมด้านคอมพิวเตอร์

สหกรณ์มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ครบตามโครงสร้างของสหกรณ์ โดยผู้ช่วยผู้จัดการได้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์ ซึ่งได้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งหมดในทุกด้าน สหกรณ์มีเครื่องคอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง แบ่งเป็นเครื่องแม่ข่าย (COM Server) และเครื่องสำหรับปฏิบัติงานสำนักงาน (COM2) 1 เครื่อง รวมถึงการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งสองเครื่องมีการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบ LAN มีเครื่องพิมพ์ 1 เครื่อง และเครื่องพิมพ์งานสำนักงานทั่วไป (P1) และมีแผนที่

จะซื้อเครื่องพิมพ์สำหรับพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน 1 เครื่อง ในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์เจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าบันทึกการขาย และเรียกดูรายงานจากเครื่องแม่ข่ายได้ ในส่วนสำนักงานสหกรณ์ตั้งอยู่ที่ชั้น 1 ของอาคารสำนักงานตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีได้มีการแบ่งพื้นที่ชัดเจนมากนัก เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งส่วนเครื่องข่าย และเครื่องลูกข่ายได้มีการป้องกันการเข้าถึง เพียงตั้งวางไว้บนโต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่เท่านั้น

3.กระบวนการวางแผนดำเนินการ ออกแบบระบบงานกระบวนการปฏิบัติ และการตรวจสอบ

จากการเข้าศึกษาการปฏิบัติงานโดยการศึกษาค้นคว้าโครงสร้างการบริหารงาน การมอบหมายงาน สหกรณ์ และสังเกตการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมทางด้านระบบสารสนเทศ และสอบถามถึงประเด็นที่เป็นอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนมาใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรเพื่อการบริหารจัดการสหกรณ์ และการให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของคุณสมบัติของโปรแกรม ได้แก่ ทักษะในการปรับใช้โปรแกรมให้เข้ากับกระบวนการในการปฏิบัติของสหกรณ์ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถนำโปรแกรมมาใช้ในการประมวลผลเรียกเก็บเงินประจำงวด และออกใบเสร็จรับเงิน รวมถึงการใช้ระบบประมวลผลเงินปันผล และเฉลี่ยคืน นอกจากนี้ความกลัว การขาดความมั่นใจในความถูกต้องในการทำงานด้วยโปรแกรมก็เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้สหกรณ์ยังคงบันทึกบัญชีและทะเบียนย่อยต่าง ๆ คู่ขนานด้วยมือ รวมทั้งสหกรณ์ยังขาดการผลักดันและสนับสนุนจากผู้บริหารในการที่ให้มีการใช้โปรแกรมระบบบัญชีครบวงจรให้เต็มประสิทธิภาพ จากผลการศึกษาดังกล่าวการที่วางระบบโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจรให้แก่สหกรณ์ จะต้องมีการเพิ่มทักษะในการใช้งานและสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานของสหกรณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการตรวจสอบ กำหนดวิธีการปฏิบัติงาน การแบ่งแยกหน้าที่ในระบบงาน การตรวจสอบข้อมูลของระบบงาน การสอบทานงานระหว่างกันเพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานด้วยระบบโปรแกรม นอกจากนี้ การสร้างการรับรู้ให้ผู้บริหารสหกรณ์ให้มีความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และการควบคุมภายในที่ดีเพื่อให้ผู้บริหารสหกรณ์สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน เช่น บุคลากร อุปกรณ์ และวัสดุต่างๆ ในการดำเนินการปรับเปลี่ยนมาใช้โปรแกรมอย่างเต็มระบบ โดยจำแนกออกเป็น 3 กระบวนการ

3.1 การวางแผนการดำเนินการให้ปรับเปลี่ยน

การดำเนินการได้อ้างอิงตามกรอบขั้นตอนตามหนังสือที่ กษ 0400.7/ว 8 ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 เรื่อง แนวปฏิบัติในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยนำมาผนวกกับผลการศึกษาสหกรณ์ โดยกำหนดแผนดำเนินการดังนี้

3.1.1 ประเมินความพร้อมในการปรับเปลี่ยนทางด้านบุคลากร อุปกรณ์ และวัสดุ สำหรับการปรับเปลี่ยน ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร เครื่องพิมพ์ใบเสร็จ และแบบฟอร์มใบเสร็จ

3.1.2 สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจในการปรับเปลี่ยน โดยเข้าร่วมประชุมหารือกับเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเพื่อนำเสนอผลการศึกษา และแนวทางการแก้ไข พร้อมทั้งนำเสนอประโยชน์ในการปรับเปลี่ยน

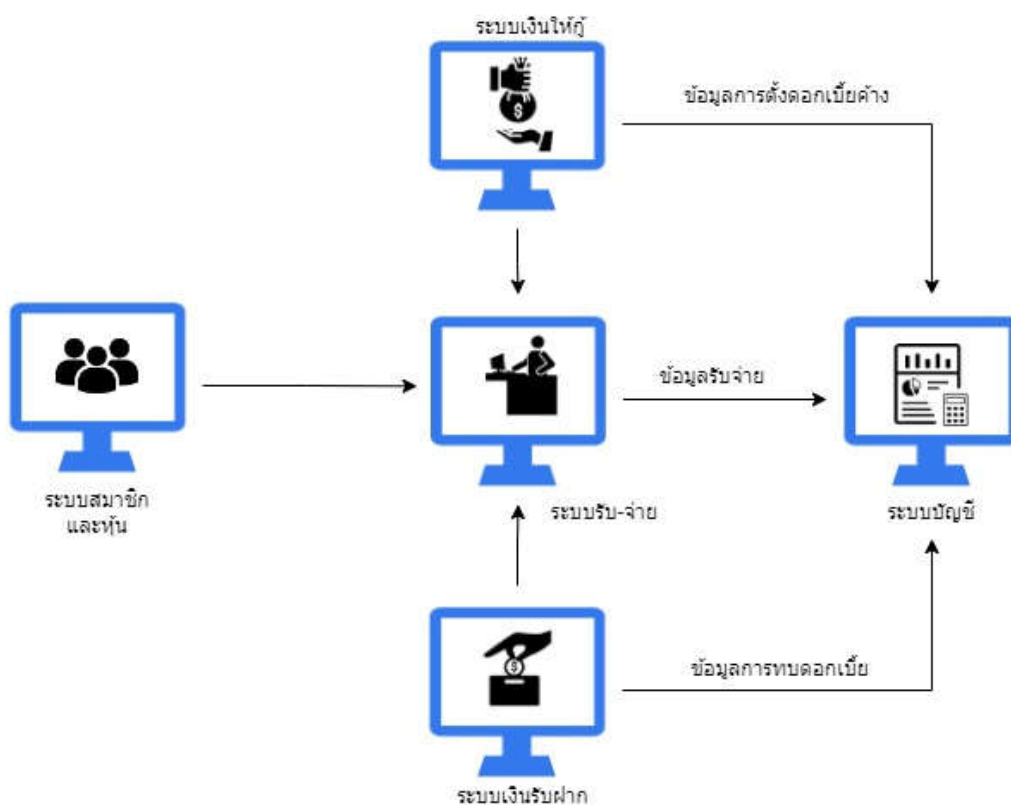
3.1.3 สอนแนะการใช้งานในแต่ละฟังก์ชันการทำงาน และการใช้งานที่เข้ากับกระบวนการปฏิบัติงานของสหกรณ์ รวมถึงคุณสมบัติของโปรแกรมที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่ และลดภาระงานที่ต้องปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน

3.1.4 การผลักดัน และการขับเคลื่อนการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) โดยการประชุมหารือร่วมกันระหว่างทีมผู้ให้บริการโปรแกรมและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน และเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเพื่อขอความเห็นชอบต่อแผนการปฏิบัติงาน และให้การสนับสนุนในการดำเนินการ

3.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติในการใช้งานระบบงาน

3.3 การจัดทำแผนการปฏิบัติการปรับเปลี่ยนการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS)

4. กระบวนการวางระบบการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ จากการศึกษากระบวนการทำงานของโปรแกรมโดยรวมในแต่ละระบบย่อยดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการทำงานของโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (ออมทรัพย์)

4.1 การออกแบบห้องทำงาน และการจัดวางคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์

4.2 สอนแนะการปฏิบัติงานตามกระบวนการของโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ออมทรัพย์

โดยการกำหนดหน้าที่ตามที่กำหนดบทบาทในแต่ละเมนู และวางระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่โดยอ้างอิงการมอบหมายงานตามหน้าที่ และการควบคุมภายใน

4.3 การวางระบบการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และกำหนดวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ในการวางระบบการตรวจสอบจะต้องมีการกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติและตรวจสอบ เช่น การประมวลผลดอกเบี้ยยจ่ายเงินรับฝากในกรณีปรับอัตราดอกเบี้ยหรือเมื่อครบกำหนดการทบดอกเบี้ย การประมวลผลดอกเบี้ยรับเงินกู้ในกรณีปรับอัตราดอกเบี้ย การสำรองข้อมูล และการตรวจสอบรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ทุกสิ้นวันทำการ ทุกวันสิ้นเดือน และทุกสิ้นปี

4.4 การวางระบบการควบคุมภายในด้านระบบสารสนเทศตามมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สหกรณ์โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการประมวลผลข้อมูลทางบัญชีจะต้องมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของระเบียบในการควบคุมภายในแต่ละด้าน

4.4.1 สหกรณ์ได้มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ชัดเจน ซึ่งสหกรณ์จะต้องมีการดำเนินการสื่อสารฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนัก และกำหนดให้มีกระบวนการติดตามและประเมินผลด้านการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

4.4.2 สหกรณ์ควรจัดวางคอมพิวเตอร์ไว้ในจุดที่บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และจัดให้มีอุปกรณ์ในการป้องกันความเสียหายจากภัยต่างๆ ต่ออุปกรณ์และข้อมูล หรือมิให้มีการให้บริการแก่สหกรณ์หยุดชะงัก

4.4.3 สหกรณ์ต้องจัดให้มีการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายเพียงพอแก่โดยมิให้บุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึง ล้วงรู้ ใช้ประโยชน์ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือระบบ โดยการกำหนดรหัสผ่าน ติดตั้ง Firewall ติดตั้งระบบป้องกันไวรัสที่มีการอัปเดตอยู่เสมอ

4.4.4 สหกรณ์ต้องจัดให้มีโครงสร้างฐานข้อมูล (Data Dictionary) และคู่มือการปฏิบัติงานของผู้ใช้งาน ในรูปแบบเอกสาร หรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นเวอร์ชันล่าสุด และสามารถเรียกใช้ได้เมื่อต้องการ

4.4.5 สหกรณ์ต้องจัดให้มีการควบคุมการเข้าถึงฐานข้อมูล และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูล Log สำหรับการเข้าถึงฐานข้อมูลของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องมีกระบวนการอนุมัติในการเข้าถึง แก้ไข เปลี่ยนแปลงฐานข้อมูล และกำหนดผู้รับผิดชอบตรวจสอบเฝ้าระวังรายงานการบันทึกเหตุการณ์การใช้งานโปรแกรม

4.4.6 สหกรณ์กำหนดจำนวนชุดข้อมูลสำรอง การติดตาม เป็นประจำทุกวัน อย่างน้อยจำนวน 3 ชุด และการจัดเก็บที่เหมาะสม รวมถึงมีกระบวนการทดสอบ ควบคุมการใช้ข้อมูลสำรอง รวมทั้งมีการจัดทำแผนฉุกเฉินสำหรับกรณีมีเหตุภัยพิบัติต่างๆ เพื่อป้องกันการให้บริการหยุดชะงัก โดยระบุกระบวนการแก้ไขปัญหาให้ระบบโปรแกรมสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

4.4.7 สหกรณ์ต้องจัดให้มีการตรวจประเมินการควบคุมภายในระบบสารสนเทศซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทุกประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4.5 การกำหนดสิทธิการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ออมทรัพย์

การกำหนดสิทธิการใช้งานในแต่ละเมนูโดยอ้างอิงจากหน้าที่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยมีการให้สิทธิ์ในการทำรายการ เรียกดูรายงานในแต่ละเมนู

5. ดำเนินการให้บริการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) ตามกรอบแนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลง

5.1 สร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจในการระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

5.1.1 ระยะที่ 1 ก่อนติดตั้งใช้งานโดยการนำเสนอคุณสมบัติและวิธีการใช้งานของนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) และประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) และระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) ซึ่งเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ ตระหนักถึงประโยชน์ให้แก่กรรมการสหกรณ์ และยอมรับที่จะขอติดตั้งใช้งาน

5.1.2 ระยะที่ 2 หลังการติดตั้งใช้งาน สอนแนะนำการใช้งานเพื่อสร้างความเข้าใจพร้อมทั้งนำเสนอคุณสมบัติและวิธีการใช้งานของระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) และประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ และระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) ในที่ประชุมคณะกรรมการ

5.2 การผลักดันให้สหกรณ์ใช้งานนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) เพื่อการบริหาร และกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยแบ่งขั้นตอนเป็น 3 ระยะ ได้แก่

5.2.1 ประชุมหารือร่วมกันระหว่างทีมผู้ให้บริการโปรแกรมและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อจัดทำแผนการดำเนินการใช้ระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M)

5.2.2 เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขอความเห็นชอบต่อแผนการปฏิบัติงาน และมีมติขอใช้ระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) ในส่วนของระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) และ ระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) และมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการทำหน้าที่ส่งข้อมูลขึ้นสู่ระบบ Smart4M Online

5.2.3 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อนำเสนอประโยชน์การใช้งานระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartMember) และร่วมกับสหกรณ์ในการตั้งจุดบริการรับลงทะเบียนการใช้งาน SmartMember และให้คำแนะนำในการใช้งานแก่สมาชิกผู้สนใจเข้าลงทะเบียนใช้งาน

5.3 ติดตั้งและสอนแนะนำการใช้งานนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M) และวางระบบการทำงาน และการใช้ข้อมูลของระบบงาน

6. สหกรณ์เข้าสู่กระบวนการปรับเปลี่ยนจากการดำเนินงานคู่ขนานระหว่างโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (ออมทรัพย์) Saving 2.1 กับระบบมือ

เมื่อการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมและการตรวจสอบที่วางไว้สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง และต่อเนื่อง พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีมั่นใจในการปฏิบัติให้นำเสนอเข้าที่ประชุม

คณะกรรมการเพื่อมีมติในการยกเลิกการจัดทำบัญชีด้วยมือคู่ขนานไปสู่การปฏิบัติงานด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ทั้งนี้ สหกรณ์จะต้องปฏิบัติตามระบบการควบคุมและการตรวจสอบระบบงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (ออมทรัพย์) Saving 3.0 สามารถรองรับการให้บริการแก่สมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้จากแต่ละระบบมาใช้ในการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชี และการให้บริการแก่สมาชิกอย่างเต็มประสิทธิภาพ

7. ติดตามการใช้งานสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) ไปสู่การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า (Smart4M)

การติดตามการใช้งานได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีการเข้าตรวจเยี่ยมการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีครบวงจรเพื่อรับทราบปัญหา หรืออุปสรรคในการใช้งาน และดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ รวมทั้งสอบถามระบบการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้คำแนะนำการปฏิบัติเป็นไปตามหลักการควบคุมภายในเหมาะสม

บทสรุป

จากผลการศึกษากระบวนการวางระบบการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร เพื่อไปสู่การใช้ระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่า นั้น พบว่า การจัดการความเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย การสร้างการรับรู้และเข้าใจ การจัดการความกลัวและความไม่มั่นใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารชัดเจน การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการติดตามหลังจากฝึกอบรม การในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กร จำเป็นที่จะต้องมีการวางระบบการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ การวางแผนการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลวในอดีต และการสนับสนุนและการนำทางจากผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การติดตามและตรวจสอบกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจะช่วยป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ด้วยการปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้ทั้งหมด จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความขัดแย้งในกระบวนการนั้น ๆ ทำให้องค์กรมีความพร้อมที่จะใช้ระบบนวัตกรรมเพื่อสร้างข้อมูลที่มีคุณค่าอย่างเต็มที่และเป็นประโยชน์.

ข้อเสนอแนะ

1. สหกรณ์ควรให้ความสำคัญในการนำข้อมูลจากระบบโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ครบวงจร (FAS) และระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) โดยนำมาใช้ในติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ รวมถึงผลักดันสมาชิกให้เข้ามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสหกรณ์โดยการตรวจสอบข้อมูลของตนเองผ่านระบบสอบถามข้อมูลสมาชิก (SmartManage) สำหรับการตรวจสอบข้อมูลของตนเอง

2. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ควรมีส่วนร่วมในการผลักดันให้คณะกรรมการสหกรณ์เห็นความสำคัญของการใช้ข้อมูล โดยมีการส่งเสริมให้สหกรณ์มีการใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) ในการติดตามผลการปฏิบัติงาน

3. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรเร่งการปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียกดูรายงานผ่านระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) และรวบรวมความต้องการข้อมูลของผู้บริหารสหกรณ์เพื่อให้รายงานของระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารสหกรณ์ (SmartManage) สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน